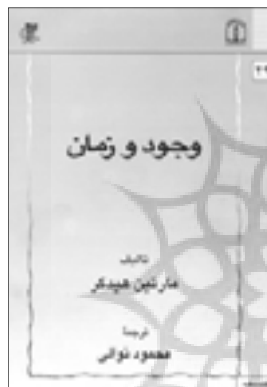

کتاب وجود و زمان اثر مارتین هیدگر، با ترجمه دکتر محمود نوالی منتشر شد. ترجمه دکتر محمود نوالی، استاد فلسفه دانشگاه تبریز، از سوی انتشارات سه علامه تبریزی منتشر شده است. مترجم، این اثر را از روی متن ترجمه فرانسوی منتشر کرده است. دکتر نوالی در یادداشت کوتاهی که برای کتاب ماه فلسفه ارسال کرده، آورده است: « هیدگر موضوع و هدف اصلی این کتاب را فراهم آوردن مقدمات ملموس و انضمامی پرسش از هستی قرار داده و هدف ثانوی و موقوف به وقت آن را عبارت از تهیه تفسیری از زمان، به عنوان افق هرگونه هستی دانسته است. چون ابتدا انسان تصور مبهمی از هستی دارد و با توجه به هستی خاص انسانی، که بالذات می‌خواهد بداند، پرسش از هستی را مطرح می‌نماید. به همین جهت، تحلیل وجود خاص انسانی به عنوان طرح کننده سؤال از هستی ضرورت می‌یابد و به طور مستوفی، در این کتاب عملی می‌گردد.

بدین ترتیب، کتاب وجود و زمان هیدگر یک انسان‌شناسی فلسفی و بیان‌کننده کلیه ویژگی‌های انسان به عنوان «وجود - آنجایی» یا «دزاین» می‌شود و برای ذهن کنجکاو وی درهای تأملات و انکشافات تازه را می‌گشاید و به خودشناسی و اعتماد به نفس انسان مساعدت می‌نماید. هیدگر با تکیه بر شالوده‌شکنی مستمر، هیچ شناختی را شناخت نهایی نمی‌داند و بر انکشاف

دائمی جلوات حقیقت از وعاء عدم، اعتقاد راسخ دارد. باری، مهم‌ترین مطلبی که از کتاب وجود و زمان می‌توانیم اخذ نماییم، آموختن روش بسیار دقیق و موشکافانه‌ای است که هیدگر در پژوهش‌های خود بدان پای‌بند بوده است.»

دکتر نوالی می‌افزاید: « برای این که مطالب فلسفی این کتاب تا حدودی برای دانشجویان و علاقه‌مندان خالی از ابهام باشد، علاوه بر ترجمه توضیحات مفصل

محمود نوالی

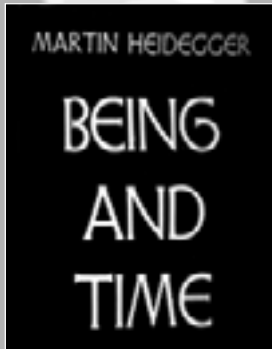
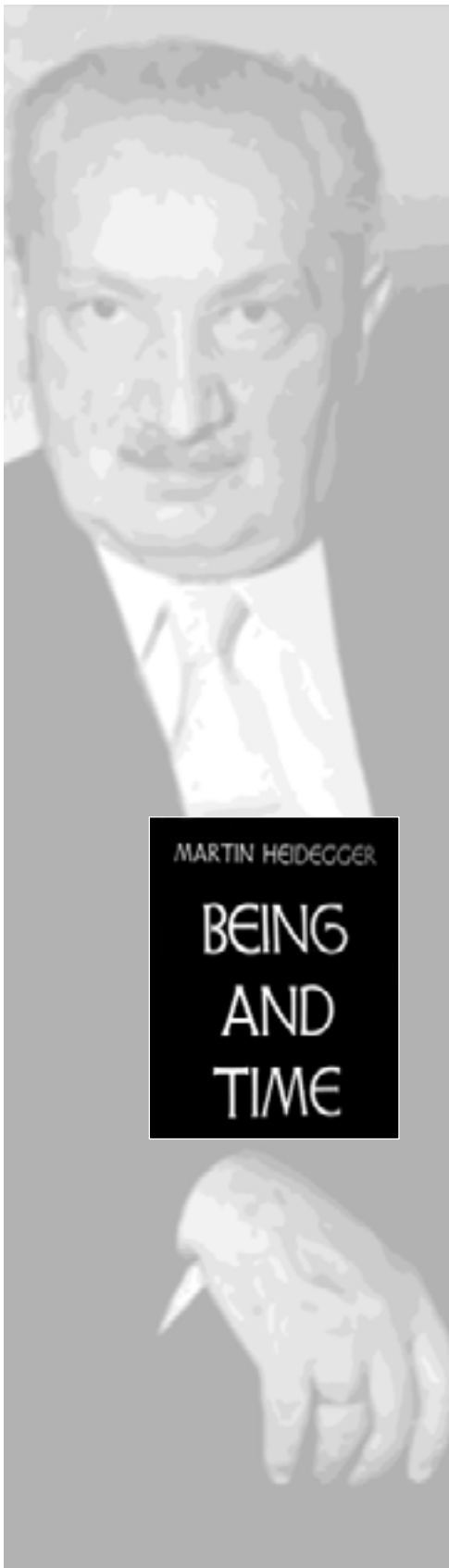
مترجمان فرانسوی، خود نیز بیش از ۱۵۰ پاورقی مبسوط در باب اصطلاحات و معضلات کتاب فراهم آورده‌ام. در آخر کتاب نیز، اصطلاحات کلیدی به زبان آلمانی، فرانسه و فارسی آورده شده است. همچنین در ضمن پاورقی‌های مترجم فارسی، اشارات صریحی در باب فلسفه‌های تطبیقی به عمل آمده که غنای فرهنگ ایرانی - اسلامی را به وضوح برای دانشجویان مطرح نموده و خودباوری و اعتماد به نفس آنان را، به احتمال قوی، بیدارتر خواهند ساخت.»

نوالی در باره انگیزه خود در ترجمه این اثر می‌گوید: « انگیزه‌ای که این‌جانب را وادار به ترجمه کتاب وجود و زمان، مهم‌ترین اثر هیدگر کرد، وجود مطالبی بود که در باب بنیادی‌ترین مسائل و پرسش‌های فلسفی در باب هستی - به‌طور اعم - و نحوه هستی انسان - به‌طور اخص - در این کتاب مطرح شده است. این مسائل گاه و بیگاه و به‌طور ارتجالی برای انسان طرح می‌شوند و معنای زندگی و آرامش روحی را معلق به پاسخ‌گویی آن می‌کنند.»

این استاد فلسفه دانشگاه تبریز که نزدیک به ده سال در ترجمه این اثر کوشیده است، در باره ویژگی این اثر می‌گوید: « در ترجمه این کتاب، متن اصلی ترجمه فرانسوی آن توسط رودلف بوهم و آلفونس وال هن مورد توجه قرار گرفته است. همچنین، ترجمه جدید کتاب وجود و زمان توسط وزین، به سال ۲۰۰۴ مد نظر این‌جانب بوده است. سه نوع شماره‌گذاری در صفحات رعایت شده است. در حاشیه صفحات، شماره چاپ اول وجود و زمان، و شماره صفحات ترجمه فرانسوی کتاب در زیر و روی خط تیره با اعداد لاتین مشخص شده‌اند و سرانجام، شماره صفحات ترجمه فارسی نیز طبق روال عادی در بالای صفحات قید شده است.»

همزمان با نشر این اثر، همین کتاب هیدگر از سوی سیاوش جمادی با عنوان هستی و زمان از زبان آلمانی ترجمه شده و نشر ققنوس آن را روانه بازار کرده است. گویا برخی دیگر از مترجمان نیز این کتاب را در دست ترجمه

انتشار همزمان دو ترجمه فارسی از شاهکار هیدگر

دارند. شنیده‌ها حکایت از آن دارد که پرویز ضیاء شهبابی، بابک احمدی، عبدالکریم رشیدیان، سعید حنایی کاشانی و بیژن عبدالکریمی سودای ترجمه این کتاب را در سر دارند و برخی از این میان، دست به کار ترجمه کتاب شده‌اند. سیوش جمادی، در مقدمه کتاب خود با اشاره به این که هیدگر در ایران فیلسوفی نام آشنا است، این پرسش را طرح می‌کند که: «آیا فلسفه او نیز همسنگ نام و آوازه اش شناخته شده است؟ آن‌گاه، خود پاسخ می‌دهد: «مشکل می‌توان گفت آری.» و می‌افزاید: «کمینه علت آن، غیاب ترجمه‌ای فارسی از شاهکار این فیلسوف هستی و زمان بوده است.»

جمادی در باره پیشینه ترجمه این اثر بزرگ هیدگر به زبان‌های مختلف یادآور می‌شود: «در ترجمه این اثر ژاپنی‌ها حتی بر انگلیسی‌ها، فرانسوی‌ها و اسپانیایی‌ها که به هر حال زبان آن‌ها با آلمانی همگن‌تر است، پیشی جست‌ه‌اند. سال ۱۹۳۹، یعنی دوازده سال پس از نخستین چاپ هستی و زمان که هم‌زمان هم به صورت جداگانه و هم در شماره هشتم سال‌نامه پدیدارشناسی و کاوش پدیدارشناختی در آلمان انتشار یافت، ترجمه ژاپنی آن نیز روانه بازار شد و طی سه دهه پس از آن، پنج ترجمه دیگر از همین کتاب به زبان ژاپنی در دسترس خوانندگان قرار گرفت و تا آن‌جا که من می‌دانم تا این زمان این اثر هفت بار به زبان ژاپنی ترجمه شده است.

بیست و سه سال پس از نخستین ترجمه ژاپنی، جان مک کواری و ادوارد رابینسون هستی و زمان را به انگلیسی ترجمه کردند. در سال ۱۹۹۶ دومین ترجمه انگلیسی این اثر به قلم جون استمبو در آمریکا منتشر شد. نخستین ترجمه کامل هستی و زمان به زبان چینی کار هیئت سه نفره‌ای به

سیوش جمادی

سرپرستی پروفسور هسیونگ وی بود که در دهه سی در فرایبورگ نزد هیدگر فلسفه آموخته بود. این ترجمه در سال ۱۹۸۷ با تیراژ پنجاه هزار نسخه انتشار یافت و ظرف چند سال نایاب شد و در سال ۱۹۹۰ در تایوان مجدداً به چاپ رسید.

انتشار هستی و زمان در سال ۱۹۲۷ در آلمان، که بلافاصله با اقبال گسترده و بی‌سابقه خوانندگان مواجه شد، به بمبی در فلسفه قرن بیستم تشبیه شده است، اما این تشبیه رسا نیست.»

جمادی با بیان این‌که اگرچه بسیاری از صاحب‌نظران هیدگر را بزرگترین فیلسوف قرن بیستم خوانده‌اند، اما تشخیص و تأیید صفات و القابی چون بزرگ‌ترین، کوچک‌ترین، خبیث‌ترین و یا هر «ترین» دیگری از توان من بیرون است، تأکید می‌کند: «آن‌چه مشهود است، رد پای این فیلسوف در حوزه‌های گوناگون معارف غربی در قرن بیستم است. در پدیدارشناسی (موریس مرلوپونتی)، اگزیزستانسیالیسم (سارتر)، هرمنوتیک (گادامر و ریکور)، فلسفه سیاسی (هانا آرنت و مارکوز)، روان‌درمانی (مداردبوس، لودویگ بینسوانگر و رولومی)، الهیات (بولتمان و تیلیش)، نقد ادبی و واسازی (دریدا)، تأثیر هیدگر مستقیم بوده است.

اندیشمندانی چون فوکو، دریفوس، لویناس، لوویت، کوژو، بیمل و حتی منتقدان هیدگر در مکتب فرانکفورت وامدار انقلاب فلسفی او هستند. واسازی دریدا و ضد اومانسیسم فوکو به ویژه از آن بخش‌های هستی و زمان که به ویران‌سازی فرادش (سنت) و نفی ثنویت و افتراق سوژه و جهان مربوط است، آشکارا تأثیر پذیرفته‌اند.»

از نکات جالب در مقایسه صوری این دو ترجمه به فارسی این است که ترجمه نوالی حدود ۵۰۰ صفحه و با قیمت پنج‌هزار تومان است، در حالی که ترجمه جمادی حدود نصد و پنجاه صفحه و با قیمت هفده‌هزار تومان روانه بازار شده است. ●